

کاشانه

گردهمایی باشکوه

بخش «نمایش‌های ویژه» این دوره جشنواره سینما حقیقت به بخش آثار موفق سینمای مستند جهان در دو سال اخیر اختصاص یافته تا مجالی باشد برای تماشای فیلم‌هایی که نگاه منحصر به فرد فیلمسازان سراسر جهان را در حوزه‌های مختلف به نمایش می‌گذارند. بنابر افسانه‌های عامه، واژه «مستند» (Documentary) را جان گری برسن، مستندساز اسکاتلندی در نقدی که بر فیلم «موآنا» (۱۹۲۶) ساخته رابرت فلاهرتی نوشت، وضع کرد. اصول مستندسازی از نگاه گری برسن، کاربرد ظرفیت‌های سینما در یک فرم هنری جدید بود؛ به این معنا که باز یگر «اور یجینال»

آیداتدین

aida.tadayon@gmail.com

و منحصر به فرد را دنبال می‌کند. بسیاری از فیلمسازان می‌کوشند به واسطه خلق آثار مستند به طریقی سبب تغییر و یا بهبود جامعه بشری شوند. هدف‌شان کمک به تاباندن نوری بر مسیر توده‌ها در جهت رسیدن به خواسته‌هایشان است. اما فراتر از آثار بشر دوستانه، برخی دیگر نیز اهدافی ساده‌تر را دنبال می‌کنند؛ سرگرم ساختن و آگاه کردن مخاطب. روایت داستان‌های جالب انسانی به شیوه‌ای «مشاهده‌گر» و فارغ از قضاوت‌های شخصی یا رایج. شاید هم مستندساز بخواهد حقایق و رازهای ناگفته‌ای را از دل تاریخ آشکار سازد و یا از عادی‌ترین اتفاقات روزمره، خارق‌العاده‌ترین‌ها را خلق کند و به تصویر در آورد. هر چه هست برترین‌ها را باید دید و شنید و چنانچه مجالی برای تماشای آثار دستچین شده فراهم شد باید آن را غنیمت شمرد.

و صحنه «اور یجینال» در مقایسه با همتایان داستانی‌شان، رهنمون‌های بهتری را به منظور تفسیر دنیای مدرن ارائه می‌دهند و بنابه تعبیر ژیاور توف، مستندساز پیشگام روس، «زندگی را همان گونه که هست» به تصویر می‌کشند. دیگری هم که بعدها آمدند ساخت مستند را متفاوت از دیگر انواع فیلم‌های غیر داستانی توصیف کردند. اما به راستی هدف از فیلمسازی مستند در دنیای پرهیاهوی امروز چیست؟ واقعیت این است که دیگر مانند اوایل قرن بیستم، پاسخ و تعریف مشخصی برای این سؤال وجود ندارد. مادامی که مستندسازان از هر قشر و قوم و نژادی در این جهان وجود دارند، به همان میزان نیز هدف از ساخت آثار مستند از فیلمی به فیلم دیگر تغییر می‌یابد و با توجه به مؤلفه‌های فرهنگی، اجتماعی و جغرافیایی مختلف هر یک منظرهای متفاوت

دوشنبه ۱۰ آذرماه
۱۵ دسامبر ۲۰۱۴
فلسطین ۱

The Look of Silence

نگاه سکوت

جاشوا اوپنهايمر

کارگردان

جوایز و افتخارات

- نامزد شیر طلایی جشنواره فیلم ونیز ۲۰۱۴
- برنده جایزه فیپرشی (فدراسیون بین‌المللی منتقدان فیلم)
- برنده جایزه فدیورا (فدراسیون منتقدان فیلم اروپا و مدیترانه)
- برنده جایزه بزرگ هیأت داوران در جشنواره فیلم ونیز ۲۰۱۴
- برنده جایزه شبکه فیلم حقوق بشر
- نامزد جایزه بهترین فیلم مستند جشنواره بین‌المللی کپنهاگ

یادداشت کارگردان

«عمل قتل» مستند پیشین اوپنهايمر پیامدهایی را برای همه ما آشکار می‌سازد، وقتی واقعیت روزمره مان را بر پایه وحشت و دروغ بنا می‌کنیم. «نگاه سکوت» اما در جست‌وجوی کشف احساسی است که بازماندگان چنین واقعیتی تجربه می‌کنند. ساخت هر گونه فیلمی درباره بازماندگان نسل‌کشی برابر با قدم زدن در میدان مین کلیشه‌هاست که بیشترشان به دنبال خلق قهرمانی اسطوره‌ای (اگر نگوئیم قدیس وار) هستند، کسی که مخاطب بتواند با او همذات‌پنداری کند. در نتیجه بار دیگر، قوت قلبی دروغین را به مخاطب پیشکش می‌کنند؛ این که در فاجعه اخلاقی شقاوت و بی‌رحمی، ما هیچ جرمی مرتکب نشده‌ایم. امیدوارم نتیجه نهایی «نگاه سکوت»، شعری باشد درباره سکوتی که وحشت به بار آورده - شعری درباره ضرورت شکستن این سکوت و همچنین ضربه روحی که به دنبال شکستن این سکوت در پی می‌آید.

نگاه منتقدان

دبورا یانگ، منتقد سینمایی «هالیوود ریپورت» عقیده دارد که «صراحت گستاخانه و عاری از ملاحظه که در ساخت این فیلم به کار رفته مخاطب را به یک باره وحشت‌زده، متأثر، خشمگین و دلزده بر جای باقی می‌گذارد». رابی کالین در «تلگراف» می‌نویسد: «فیلم جاشوا اوپنهايمر درباره قتل عام‌های اندونزی در دهه ۱۹۶۰، سفری تکان‌دهنده و ویرانگر به درون جنگل طبیعت انسانی است.» آریل هرمانتو جامعه‌شناس نیز در این باره می‌نویسد: «نگاه سکوت» کورسوی امید را برای آینده‌اندونزی به ارمغان آورده است. این اثر الگو و منبع الهامی را در اختیار مخاطبان اندونزیایی قرار داده تا جسارت متهم ساختن و روبرویی با کسانی را پیدا کنند که در خشونت ۶۶-۱۹۶۵ دست داشته‌اند، خشونتی که تا امروز برخی منکر آن شده‌اند، در حالی که دیگری آن را گرامی داشته و باشکوه جلوه داده‌اند.»

National Gallery

گالری ملی

فردریک وایزمن

کارگردان

جوایز و افتخارات

- برنده جایزه شیر طلایی یک عمر دستاورد هنری در جشنواره فیلم ونیز ۲۰۱۴
- برنده جایزه موش نقره‌ای جشنواره فیلم ونیز ۲۰۱۳
- برنده دو جایزه‌امی در سال‌های ۱۹۶۹ و ۱۹۷۰
- برنده جایزه فیپرشی در جشنواره فیلم برلین ۱۹۹۰
- نامزد دریافت جایزه سزار فرانسه در سال‌های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۲
- برنده جایزه ویژه حلقه منتقدان فیلم نیویورک در سال ۲۰۱۳
- برنده جایزه ویژه جشنواره فیلم مستند یاماگاتا در سال ۱۹۹۷

گفت‌وگو با کارگردان

مستندساز ۸۴ ساله آمریکایی می‌گوید: «همیشه امیدوارم حین ساخت فیلم و در جریان تماشای راش‌های آن چیز تازه‌ای بیاموزم، بیشتر بیاموزم.» وایزمن توضیح می‌دهد که در زمان شروع ساخت فیلم، خودش هم دقیقاً نمی‌داند چه می‌خواهد، با این حال درباره «گالری ملی» به این نکته اذعان دارد: «از همان آغاز کار حس می‌کردم که «هنر» سوژه اصلی فیلم است و این که چنین موضوعی جذاب‌تر از هر گونه مفهوم کلیشه‌ای از سیاست است که وجود دارد.» ایده ساخت این فیلم در سال ۲۰۱۱ متولد شد. وایزمن که زمانی در دانشگاه حقوق بوستن به کار تدریس مشغول بود، می‌گوید: «به سن جادویی ۳۰ سالگی که رسیدم، فهمیدم بهتر است کاری را که دوست دارم انجام دهم.»

نگاه منتقدان

تیم رابی، منتقد سینمایی «تلگراف»، در پی نمایش «گالری ملی» در جشنواره فیلم کن، آن را اثری عمیقاً الهام‌بخش توصیف کرد. رابی در این باره می‌نویسد: «لذت واقعی فیلم او آوازیمن است که برای اثر بخش بودن به هیچ وجه نیازی به زور زدن ندارد؛ تنها نظاره‌گر است. گویی به اتکای هوشمندی آگاهانه سازنده‌اش، وقار یافته است.» ریچارد برودی، منتقد «نیویورک» عقیده دارد که «مستند تحلیلی درخشان وایزمن به بازنمایی زنده تصاویر و صداها می‌پردازد؛ همان چیزی که ژان لوک گدار در تازه‌ترین فیلمش «خداحافظی با زبان» با آن وداع گفته است.» الیور لیتلن در «بندی وایر» ضمن توصیف «گالری ملی» به عنوان «غذای سینمایی ذهن» می‌نویسد: «این فیلم بیش از هر چیز، درباره هنر است، درباره قدرت، طبیعت چندگانه‌اش و میراثی که می‌تواند خلق کند و بر همین اساس، «گالری ملی» فیلمی است درباره زمان و تأثیری که می‌توان بر جهان باقی گذارد.»

پنجشنبه ۱۳ آذرماه
۱۴ دسامبر ۲۰۱۴
فلسطین ۱

مروری بر مهم‌ترین آثار
دوره جشنواره بین‌المللی سینما حقیقت
امسال ده فیلم در بخش «نمایش‌های ویژه» روی پرده رفتند که در کنار آن فیلم‌ها نیز به ترتیب از کشورهایی نظیر انگلستان، کانادا، مصر، سوئیس و هند وارد این بخش غیررئالیستی شدند. دو سال اخیر در جشنواره‌های مهم سراسر دنیا به نمایش درآمده و جوایز و افتخارات مختلفی در پی داشته‌اند. در ادامه مروری داریم بر چهار فیلم برتر و جاشوا اوپنهايمر، سهم بیشتری در جلب توجه منتقدان، تماشاگران علاقه‌مند و متخصصان حوزه مستند داشته‌اند. در ادامه مروری داریم بر چهار فیلم برتر و تحسین شده بخش «نمایش‌های ویژه» هشتمین دوره جشنواره سینما حقیقت:

جوایز و افتخارات

- برنده جایزه فیلم اول مستند جشنواره فیلم آمستردام (ایدفا) ۲۰۱۳
- برنده جایزه بهترین فیلم مستند بلند از جشنواره فیلم ادینبورگ ۲۰۱۴
- نامزد بهترین فیلم مستند در جشنواره فیلم لس آنجلس ۲۰۱۴
- برنده جایزه بهترین فیلم بلند مستند از جشنواره فیلم مادرید ۲۰۱۴
- نامزد محبوب ترین مستند در جشنواره فیلم ملبورن ۲۰۱۴
- نامزد بهترین فیلم مستند در جشنواره فیلم ونکوور ۲۰۱۴
- برنده جایزه دوربین طلایی آلمان ۲۰۱۴

یادداشت کارگردان

این فیلم دغدغه اجتماعی ندارد، حتی با وجود اینکه داستان مردمی که نمک استخراج می کنند و استثمار آنها موضوعی تکان دهنده و شوک آور است. آن چه مرا مجذب خود کرد پرسشی بنیادی تر و غم انگیزتر درباره عمق هستی چنین آدم هایی است: چه چیزی آنها را وامی دارد به کویر بازگردند تا سال های سال و نسل اندر نسل به طرز ملال آوری مشغول جان کندن باشند؟ این طور زندگی کردن چه معنایی برای آنها دارد؟ این فیلم یک «مستند مشاهده گر» درباره مردمی است که در مسیر دستیابی به کمال و سرسپردگی به کارشان در حال تقلا هستند. جهان فیلم محدود به لذت های کوچک، مشقات و رنج های این خانواده است. پای هیچ حادثه دراماتیک خارق العاده ای در میان نیست. در عوض، فیلم ساده ترین قصه ممکن را در مدت هشت ماه بی پایان به تصویر می کشد. در این فیلم، زمان به کندی می گذرد، درست همان طوری که در کویر به نظر می رسد. در مقام فیلمساز، من مجذب قصه هایی می شوم که خود را به دست کاوش فلسفی درباره شرایط انسانی می سپرند.

نگاه منتقدان

لزلی فلپین، منتقد سینمایی «هالیوود ریپورتر» این فیلم را «مراقبه ای خوش ساخت بر کار طاقت فرسای تولید نمک» توصیف کرده و می نویسد: «ماه های طولانی و آهسته فیلم در کنار نبود صدای راوی یا گفت و گویی روشن گر که مخاطب را در فهم فیلم یاری کند، تنها نمایشگر یک کارگر هندی و خانواده اش است که ماه ها در دل کویر پیوسته جان می کنند و با ابتدایی ترین ابزار ممکن نمک استخراج می کنند.» فلپین در پایان تأکید می کند: «از سوی دیگر، این فیلم می توانست به راحتی در قالب اثری افشاگرانه درباره استثمار کاپیتالیستی ساخته شود، اما با تمرکز بر فقر و نداری سانایه های و خانواده اش، در ماندگی آنها و رنج آنها، گوشه دیگری از زندگی در کشوری در حال توسعه را به نمایش می گذارد.»

شنبه ۱۵ آذرماه
۶ دسامبر ۲۰۱۴
فلسطین ۱

ماشای این فیلم ها
نست ندهید!

بخش «نمایش ویژه» هشتمین جشنواره بین المللی فیلم مستند سائبر

برنده می روند که از این میان سه
محل دانمارک هستند سائبر
اگر بقای جنوبی، هلند،
ی این آثار در یکی
موفق به کسب
«سکوت»
هستند

جوایز و افتخارات

- برنده جایزه هیأت داوران در جشنواره فیلم مستند مونیخ ۲۰۱۴
- نامزد دو جایزه در جشنواره بین المللی فیلم روتردام (IFFR)

درباره کارگردان

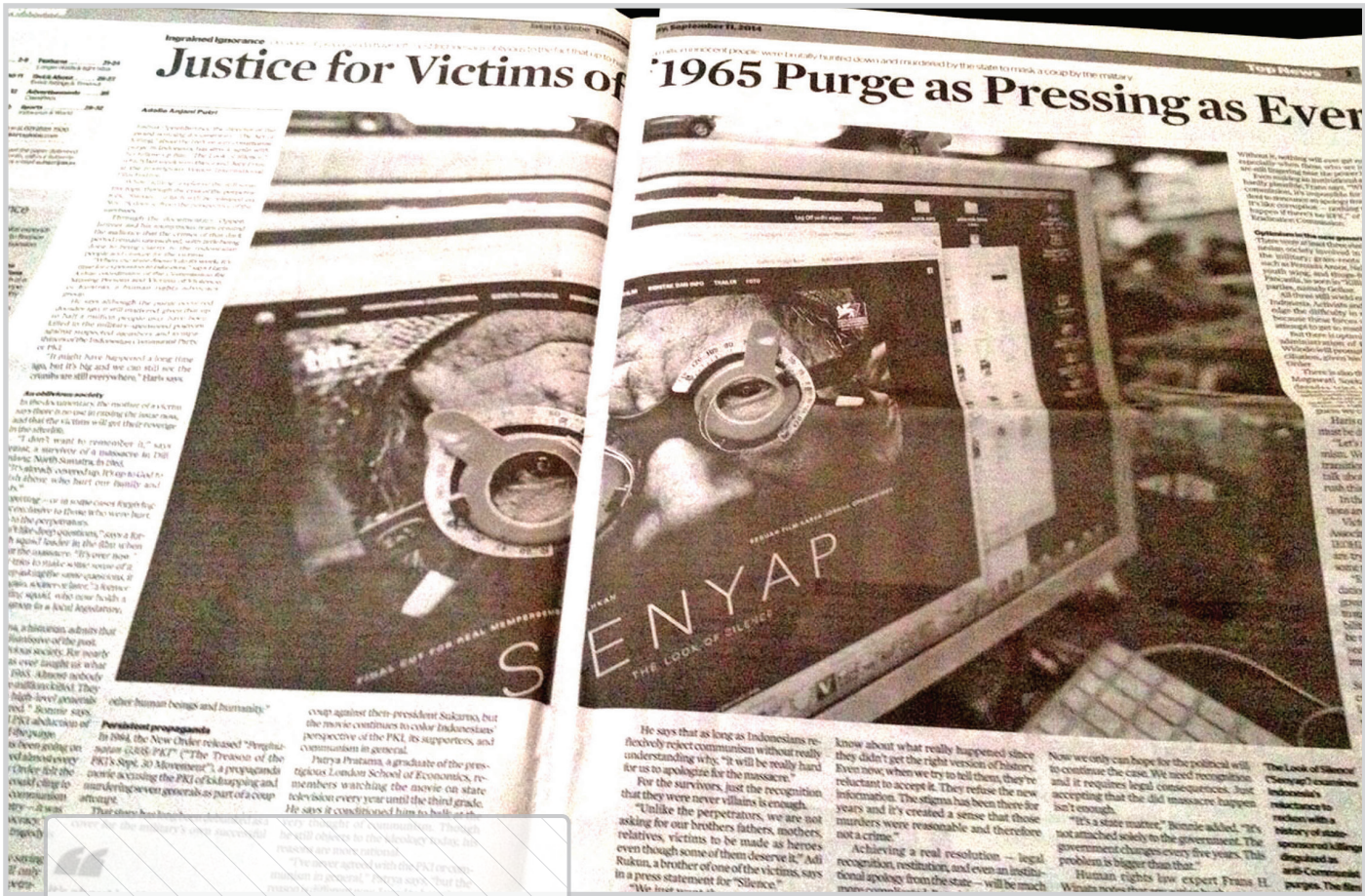
یوس دوپوتر (متولد ۱۹۵۹، هلند) در رشته علوم سیاسی و ادبیات تحصیل کرده و در برلین فلسفه خوانده است. او پیش از آنکه نخستین مستندش، «یک روز دوست داشتی» را در سال ۲۰۰۳ جلوی دوربین ببرد، به عنوان منتقد فیلم فعالیت داشت. در سال ۲۰۰۷، این مستند به عنوان یکی از ۱۶ فیلم برتر هلند نامگذاری شد. دوپوتر در «خوش بین باش»، زندگی روزمره سه شامپانزه معروف را به تصویر می کشد که ساکن آسایشگاه میمون های سالمند هستند. این شامپانزه ها شامل «چیتا»، معروف ترین میمون دنیا و آخرین بازمانده فیلم های تارزان، «کنزی»، باهوش ترین میمون روی زمین و «ناکلز»، قهرمان عصر فضا هستند. ما انسان ها، آنها را آموزش داده ایم و از آنها استفاده کرده ایم، اما شاید آنها نیز چیزی شگفت انگیز برای آموختن به انسان ها داشته باشند.

نگاه منتقدان

هیأت داوران جشنواره فیلم مستند مونیخ، در بیانیه خود مستند ۷۵ دقیقه ای «خوش بین باش» را «فیلمی به یاد ماندنی با ساختاری هوشمندانه و تجربی در زمینه صدا و تصویر» توصیف کرد. از نگاه داوران این جشنواره، تازه ترین اثر مستند دوپوتر، «قطعه ای در خشان از هنر فیلمسازی است که اگرچه انسان ها را به پس زمینه فیلمش رانده، اما به وضوح از نوع بشر سخن می گوید.»

جمعه ۱۴ آذرماه
۵ دسامبر ۲۰۱۴
فلسطین ۱

Admired Documentaries of World Cinema

Aida Tadayon
aida.tadayon@gmail.com

The "Special Screenings" section of the 8th edition of the Iranian international festival for documentary films Cinéma Vérité has been allocated to show the best and most admired works of world documentary cinema, in order to get familiar with different perspectives of filmmakers from around the world of art. As long as, documentary filmmakers are out there, we have a chance to follow various ways of looking at the world we live in, from exposing injustice, poverty, social issues to entertaining the audience through the very personal aspects of a human being to the cultural elements of different nations, etc. This section can be considered as a special opportunity for filmmakers, critics, cinephiles (particularly in the field of documentary) to see and get familiar with the most important, standard current works of documentary film.

The Look of Silence

"Joshua Oppenheimer is back with another backstage take on the Indonesian death squads of the 1960s. This follow-up is more personal, more combative. For me, the film about Adi, his parents and his homeland has a tragic dimension, and it is obvious that he has still only scratched the surface. The Look of Silence — like The Act of Killing — is arresting and important film-making." — Peter Bradshaw, *The Guardian*

National Gallery

"The essence of it, like that of most of Wiseman's films, is the life of an institution, and the filmmaker goes behind the scenes to find it, too. He observes framers at work, listens in on talks among curators who carefully position paintings in galleries while calibrating the effect of lighting and positioning on the viewing experience. The hyperactive editing plays like a visual correlate of the jittery, chattering talk of educational officialdom." — Richard Brody, *New Yorker*

My Name Is Salt

"With long, slow takes, there are no voiceovers or explanatory interviews to guide understanding as the movie observes an Indian salt harvester and his family toiling ceaselessly in a desert over months with the most basic of tools. And yet, director Farida Pacha and her cinematographer manage to distill this process into something exquisite, a film crystalline in its austere purity, like the commodity of the title." — Leslie Felperin, *The Hollywood Reporter*

See No Evil

"The film presents vignettes featuring three aged apes. Cheeta, an iconic actor of Tarzan fame, retires comfortably to Palm Springs and enjoys a second career painting "apestract" art. Kanzi, meanwhile, is a miracle of science. Both profiles feature archival excerpts interspersed throughout [Jos] de Putter's observations, which illustrate how the trajectories of these apes aren't much different from those of their human counterparts." — Patrick Mullen, *Point of View Magazine*